

آشنایی با اداره امور آزمایشگاه های ایران شهر

ایران شهر یکی از شهرهای استان سیستان و بلوچستان است که نام قدیم آن بهره بوده است.

شهرستان ایران شهر در ناحیه مرکزی بلوچستان با مساحتی بالغ بر ۳۰۲۰۰ کیلومتر مربع و با ارتفاع متوسط ۵۹۱ متر از سطح دریا در فاصله ۳۴۵ کیلومتری مرکز استان سیستان و بلوچستان واقع و ۱۵ درصد وسعت استان را به خود اختصاص داده است و از شهرهای ایران که دارای فرمانداری ویژه است. دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران شهر در ابتدا به عنوان دانشکده پرستاری و مامایی در سال ۱۳۷۲ با تعداد ۲۰ نفر دانشجوی کارشناسی پرستاری و ۲۰ نفر دانشجوی کاردانی مامایی راه اندازی و هم اکنون با تعداد ۴۸۰ نفر دانشجو در رشته های (کارشناسی پرستاری، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته مامایی، کارشناسی اتاق عمل، کارشناسی هوشبری، کاردانی فوریت های پزشکی، کارشناسی ناپیوسته فوریت های پزشکی، کارشناسی بهداشت محیط) هنرستان بهیاری رازی از تاریخ ۹۲/۴/۱ از دانشگاه علوم پزشکی زاهدان منفک و مستقل شد. فعالیت گسترده ای را در راستای ارائه خدمات بهداشتی درمانی به مردم در پیش گرفته و با کنترل بیماری التور در ابتدای استقلال که مرکز کانون بیماری توسط وزارت بهداشت اعلام شده بود موفق به کسب رتبه یک شده و موفقیت چشمگیری را کسب کرده است.

در حال حاضر دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران شهر با تعداد بالغ بر ۳۹۰۰ کارکنان اعم از پزشک، پیراپزشک، پرستار، ماما، بهورز، پشتیبانی و... در دو بخش بهداشت با ۶۶ مرکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی و ۳۱۹ خانه بهداشت دولتی و بخش درمان با ۳۲ پایگاه اورژانس ۱۱۵ شهری و ۳ بیمارستان (۲۲ بهمن نیک شهر - ایران و خاتم الانبیا ایران شهر) شامل بخش های اطفال، جراحی عمومی، ارتوپدی، جراحی زنان، زایشگاه، جراحی مغز و اعصاب، جراحی چشم، ENT، اورولوژی، داخلی اعصاب، داخلی، عفونی، قلب، ICU، CCU، NICU مشغول ارائه خدمات است.

طی نامه شماره ۵۰۰ / ۱۴۲۰ مورخ ۹۲/۴/۲۵ وزارت محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به استناد رای صادره دویست و بیست و ششمین جلسه مورخ ۹۲/۴/۱۸ شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با ارتقاء دانشکده پرستاری و مامایی به دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران شهر موافقت به عمل آمد. ارائه کلیه خدمات بهداشتی و درمانی از طریق ۲ شبکه بهداشت و درمان نیک شهر و سرپاز و ۴ مرکز بهداشت شامل مرکز بهداشت شهرستان های ایران شهر، دلگان، فنوج، قصرقند و سایر بخش ها زیر نظر این دانشکده است.

لازم به ذکر است وسعت جغرافیایی منطقه تحت پوشش ۷۷۶۶۵ کیلومتر مربع و جمعیت ۶۶۲۶۵۳ نفر را تحت پوشش دارد.

با توجه به سفر اخیر هیئت محترم دولت در ابتدای سال ۹۳ و اعلام وزیر بهداشت، این دانشکده به دانشگاه ارتقاء یافت.

در این مصاحبه به سراغ مهندس هدایت الله محمد زائی رئیس اداره امور آزمایشگاه های شهر ایران شهر رفتیم. وی متولد ۱۳۵۰ و دانش آموخته رشته علوم آزمایشگاهی است و هم اکنون دانشجوی کارشناسی ارشد رشته ای انکلسناسی است. در ادامه ی این مصاحبه با تجربیات وی و فعالیت های این اداره آشنا خواهیم شد.

❖ خواهشمند است درباره کار ویژه‌ی اداره

امور آزمایشگاه‌ها توضیح بفرمایید.

حیطه‌ی کاری اداره امور آزمایشگاه‌های دانشکده شامل برنامه ریزی در راستای ارتقاء بهره‌وری و نیز استفاده از توانمندی و ظرفیت‌های موجود معاونت‌های مختلف دانشگاه در راستای پاسخگویی بهینه به نیازهای آزمایشگاهی نظام سلامت است. همچنین برنامه ریزی جهت ارتقاء دانش، مهارت و حصول اطمینان از صلاحیت فنی کارکنان آزمایشگاه‌های تشخیص پزشکی در آزمایشگاه‌های تحت پوشش مراکز درمانی دولتی و خصوصی نیز است. علاوه بر آن برنامه ریزی ابلاغ ضوابط و مقررات مرتبط به آزمایشگاه‌های تحت پوشش هم است. پیگیری جهت تامین زیرساخت‌های و افزایش توانمندی‌های لازم آزمایشگاه‌ها در راستای کسب آمادگی جهت پاسخگویی به نیازهای نظام سلامت در شرایط بحران، حوادث، بلایای طبیعی، پدافند غیر عامل، اپیدمی، طغیان و غیره. سازماندهی ایجاد شبکه درون دانشگاهی درارایه خدمات آزمایشگاهی مورد نیاز نظام ارجاع و سازماندهی و برگزاری و شرکت در کمیسیون‌های قانونی آزمایشگاه‌ها از دیگر وظایف اداره است. همچنین پایش و نظارت و ارزشیابی بر نحوه استقرار استاندارد‌ها و نظارت و ممیزی آزمایشگاه‌های تحت پوشش دانشکده از اهم وظایف اداره امور آزمایشگاه‌های این دانشکده است.

❖ این اداره‌ی زیر نظر ریاست دانشگاه است

یا معاونت درمان؟

طبق نمودار سازمانی، تشکیلات تفصیلی و شرح وظایف ستاد دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران شهر اداره امور آزمایشگاه‌ها، بخشی از حوزه درمان است. اداره امور آزمایشگاه‌های این دانشکده طبق شرح وظایف مندرج در برنامه تشکیلات این دانشکده

تمام آزمایشگاه‌های تابعه دانشکده را اعم از آموزشی و پژوهشی حوزه محترم درمان وهم حوزه محترم بهداشت را پوشش می‌دهد. ولی از نظر سازمانی زیر نظر معاونت درمان است.

❖ مدیریت تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه

به عهده‌ی این اداره است؟ همان‌طور که مدیریت تجهیزات پزشکی توسط اداره تجهیزات پزشکی صورت می‌گیرد؟

بله همین‌طور است. انجام کلیه‌ی امور مربوط به خرید و کنترل کیفیت و تأیید کالاها و تجهیزات آزمایشگاهی، به عهده‌ی اداره امور آزمایشگاه‌های دانشکده است. مسئله‌ای که باید به آن توجه شود این است که در کنار واردات تجهیزات جدید و متنوع و همچنین گسترش شرکت‌های تولیدکننده و توزیع‌کننده در ایران، همچنین ورود قاچاق کالای پزشکی نیز وجود دارد که بایستی خیلی هوشیار بود تا خدای نکرده تجهیزات بی کیفیت و فاقد گواهی معتبر وارد آزمایشگاه‌ها نشود.

از عمده وظایف مسئول اداره امور آزمایشگاه‌ها در این رابطه، این است که روی خرید تجهیزات، تأمین و نظارت بر کیفیت آن‌ها دقت لازم بایستی به عمل آید. خرید تمامی تجهیزات نیز طبق نامه شماره ۱۲۹۷ مدیرکل محترم آزمایشگاه مرجع سلامت که آن را به تمام واحدهای تابعه ارجاع داده ام و کلیه واحدهای آزمایشگاهی اعم از دولتی و خصوصی را ملزم به رعایت مفاد این بخشنامه کرده ام و هشدهای لازم درخصوص انتخاب و خرید هرگونه تجهیزات آزمایشگاهی و پزشکی

سه تا از شهرستان های
سرباز، فنوج، قصرقند به علت
فقدان تجهیزات، تاکنون بخش
هورمون شناسی آن ها فعال نیست
و آزمایشگاه های این شهرستان ها
هنوز قادر به ارائه بسته کامل خدمات
آزمایشگاهی سطح ۱ مطابق برنامه
پزشک خانواده و بیمه روستایی
نیستند

❖ چند نفر پرسنل دارید و وظایف هر بخش چیست؟

اداره امور آزمایشگاه ایرانشهر در حال حاضر ۴ پرسنل دارد. عبارتند از رئیس اداره و یک نفر کارشناس نظارت و کیفیت و ارزیابی آزمایشگاه ها و وظایف آن نظارت و ارزشیابی آزمایشگاه ها هم از لحاظ سرمایه انسانی و بررسی صلاحیت فنی کارکنان و تجهیزات و معرف های مصرفی است. دو نفر هم کارشناس دانش آموخته علوم آزمایشگاهیند. وظایف عمده آنها جمع آوری آمار اطلاعات و تدوین بسته های آموزشی، انجام ممیزی ها موثر و اقدامات پیگیرانه بازدیدها و اصلاح عدم انطباق ها است.

❖ از فعالیت های علمی این اداره و تعامل آن با مدیریت بودجه توضیح دهید؟

فعالیت های ما شامل تدوین دستورالعمل ها، مدیریت و تهیه و تدوین چک لیست ها به منظور نظارت و کنترل در آزمایشگاه های تابعه، تدوین SOPها استاندارد عملکردی و توزیع آن ها بین آزمایشگاه ها، جمع آوری دستورالعمل های کنترل مدیریت کیفیت تجهیزات و توزیع آنها و شرکت در برنامه های تحقیقاتی و نگارش و تالیف مقالات علمی و ارائه مقالات تحقیقاتی و همایش های علمی و ... است.

علاوه بر دریافت گواهی تاییدیه از آزمایشگاه مرجع سلامت، بایستی گواهی تاییدیه از اداره کل تجهیزات پزشکی نیز دریافت کرده و سپس اقدام خریداری تجهیزات کنند و مستندات لازم را حفظ نمایند. از نظر این اداره ملاک انتخاب تامین کنندگان تجهیزات را کیفیت تجهیزات عرضه شده، به روز بودن تکنولوژی، خدمات مناسب پس از فروش، حسن سابقه، دارای بودن مجوز و تاییدیه های لازم از وزارت بهداشت، در دسترس بودن، توانمندی علمی شرکت پشتیبانی و از همه مهمتر قانونی به ثبت رسیده باشد و مورد ارزیابی هم قرار گرفته باشد. به کلیه واحدهای تابعه مکرر اعلام کرده ام و در ممیزی ها این ملاک ها بررسی می شوند.

❖ اداره امور آزمایشگاه ها در سیاست گذاری های کلان تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه نقش محوری دارد؟

بله مسلماً. در دانشگاه علوم پزشکی ایرانشهر سیاست گذاری ها به این شکل است که تمام امور مربوطه را به مدیریت واحدهای تابعه تفویض شده است که کارشناسی آن توسط کارشناسان واحدهای مربوطه انجام می گیرد. تجهیزات موجود در آزمایشگاه ها باید کاملاً متناسب با فهرست انواع آزمایش هایی که در محل آزمایشگاه انجام می شود و حجم کاری آزمایشگاه ها باشد در این خصوص کارشناسان اداره امور آزمایشگاه اشراف کامل را دارند و اداره امور آزمایشگاه نقش محوری را دارد.

❖ نحوه‌ی نظارت بر مدیریت نگهداشت تجهیزات آزمایشگاهی در مراکز تابعه به چه صورت است؟
این وظیفه به عهده کارشناسان ممیزی با تکیه بر چکلیست‌هایی است که به‌نوعی تکیه‌گاه کارشناس ممیزی محسوب شده و این کارشناسان تخصص و تبحر لازم را دارند. در مورد فرآیند نگهداشت تجهیزات کاملاً طبق مقررات و دستورالعمل‌ها پیگیری می‌کنند و تاکنون نتایج خیلی خوبی به همراه داشته است. سوابق مربوط به کنترل و نگهداری تجهیزات شامل تمام اقدامات پیشگیرانه که به شکل ادواری (روزانه، هفتگی، ماهیانه) طبق دستورالعمل نگهداری تجهیزات در آزمایشگاه‌های تابعه صورت می‌گیرد توسط کارشناسان ممیزی آزمایشگاه‌ها در بازدیدهای ممیزی بررسی می‌شود و در صورت مشاهده عدم انطباق راهنمایی‌های لازم اعمال می‌شود.

❖ وضعیت اجرای آزمون‌های کنترل کیفی و کالیبراسیون در مورد تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه چگونه اجرا می‌شود؟
در این مورد ما تمام سوپروایزرهای آزمایشگاه‌های تابعه را ملزم به شرکت در برنامه‌ی کنترل کیفی ارزشیابی خارجی نموده‌ایم. حداقل سالی سه بار باید شرکت کنند و نتایج آن‌ها جمع‌آوری شده و در اداره امور آزمایشگاه‌های دانشکده مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرد در صورت وجود عدم انطباق، نسبت به رفع آن باروش علمی اقدام می‌شود.

❖ تعامل اداره امور آزمایشگاه‌ها با مدیریت بودجه دانشگاه چگونه است؟
دوایر و واحدهای مختلف معاونت محترم توسعه مدیریت و منابع مخصوصاً مدیریت بودجه و پایش عملکرد دانشکده همکاری بسیار خوب و مطلوبی با اداره امور آزمایشگاه‌ها داشته است و بودجه لازم درخصوص خریداری تجهیزات کلان آزمایشگاهی تامین کرده‌اند. همچنین در بهبود و توسعه ساختمان‌های لازم آزمایشگاهی و احداث ۵ باب آزمایشگاه مرجع سلامت با زیر بنای ۶۵۰ متر مربع که این دلالت بر تعامل بسیار خوب بسیار خوب و مفید مدیریت بودجه است.

❖ چه چالش‌هایی برای انجام منسجم و قدرتمند فرآیندهای مدیریت تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه‌ها وجود دارد و راهکارهای پیشنهادی شما چیست؟
کمبود نیروی انسانی و کمبود تجهیزات و کمبود فضای فیزیکی ۳ مؤلفه‌ی بسیار مهمی است که همواره چالش ساز بوده‌اند. امید است با همکاری مسوولان وزارت خانه ای و با عزم راسخ این چالش‌ها رفع شود. عدم عمل به تعهدات بعضی از شرکت‌های پشتیبانی کننده مخصوصاً سانتریفوژها و هودها و تجهیزات دیگر مثل اتوکلاوها آزمایشگاهی که معمولاً با اندک عیبی کنار گذاشته می‌شود.

❖ استان شما شامل چه تعداد آزمایشگاه است و پراکندگی آن در شهرها و استان‌ها به چه گونه است و چه کمبودهایی در زمینه ی اقلام و تجهیزات وجود دارد؟

استان سیستان بلوچستان دارای ۳ دانشگاه علوم پزشکی است شامل دانشگاه علوم پزشکی زاهدان، زابل و ایرانشهر است که دو دانشگاه زابل و ایرانشهر از دانشگاه زاهدان جدا شده و به استقلال رسیده‌اند. دانشکده ایرانشهر شش تا شهرستان دارد که جمعاً از آزمایشگاه ۴ بیمارستانی، ۲ تا از بیمارستان‌ها در ایرانشهر، یک بیمارستان در شهر سرباز و دیگری در نیک شهر دایر است و در مابقی شهرستان‌ها فعلاً فاقد بیمارستان و هیچ آزمایشگاه درمانی ندارند. در حوزه معاونت بهداشت این دانشکده در مجمع ۲۲ آزمایشگاه فعال است ۴ تا آزمایشگاه (ایرانشهر، نیکشهر، سرباز، دلگان) سطح ۲ محسوب می‌شوند. بقیه سطح یک است البته با توانایی‌ها و قابلیت‌های محدود به خودش و یک آزمایشگاه در مرکز بهداشتی درمانی تامین اجتماعی در شهر ایرانشهر هم فعال است.

❖ لطفاً در خصوص تعداد اقلام آزمایشگاهی و تجهیزاتی که در استان شما در حال کار است توضیحاتی بدهید؟

با توجه به تعدد و تنوع آزمون‌های تشخیص طبی رایج و روتین آزمایشگاهی، تجهیزات آزمایشگاهی هم

بسیار متنوعند از قبیل اتوآنالایزرهای بیوشیمی، آنالایزرهای هماتولوژی و میکروپلیت ریدرهای و انواع میکروسکوپ های آزمایشگاهی، سانتریفوژهای آزمایشگاهی ایرانی، هودهای ایرانی، بن ماری سرولوژی، آنکوباتور ۳۷ درجه و.. در آزمایشگاه های این دانشکده نوپا موجود.

❖ وضعیت و امکانات آزمایشگاهی و تجهیزات آن در روستاها و شهرهای دور و نزدیک استان به چه صورت است؟ و استان از جهت تأمین کدام امکانات تجهیزاتی با مشکل مواجه است؟

اکثر آزمایشگاه ها قبل از استقلال دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ایران شهر از لحاظ تجهیزات و سرمایه انسانی ناقص بودند. پس از استقلال دانشکده و با مساعدت ریاست محترم دانشکده، امکانات آزمایشگاهی خوب از لحاظ تامین تجهیزات و افزایش تعداد آزمایشگاههای در مراکز سلامت روستاها فراهم شد. ابتدا تجهیزات آزمایشگاه ناقص قبلی رفع شد و سپس تعداد آزمایشگاه های مجهزتر دایر و راه اندازی شدند. در حال حاضر مراکز تحت پوشش این دانشکده ۱۴ باب آزمایشگاه جدید و ۱۸ باب مرکز نمونه گیری نیاز دارند که بایستی راه اندازی شود.

در پایان برای یکایک دانش آموختگان علوم آزمایشگاهی کشور آرزوی توفیق دارم و ارتقای بهره وری حق مسلم جامعه خدوم آزمایشگاهیان کشور است.

❖ آیا کمبود و ضعفی در آزمایشگاه های استان در زمینه ارقام و تجهیزات وجود دارد؟ چه دستگاه ها و اقلامی؟

در آزمایشگاه دانشکده ایران شهر به دلیل اینکه از اول استقلال زیر ساخت ها بسیار ضعیف بود و رفع این ضعف نیاز به تخصیص اعتبار وزارتخانه ای دارد، سه تا از شهرستان های سرپاز، فنوج، قصرقند به علت فقدان تجهیزات تاکنون در بخش هورمون شناسی فعال نیست و آزمایشگاهی این شهرستان ها هنوز قادر به ارائه بسته کامل خدمات آزمایشگاهی سطح ۱ مطابق برنامه پزشک خانواده و بیمه روستایی نیستند. جهت انجام دقیق تست هورمون شناسی مخصوصاً هورمون های تیروئیدی و انجام آزمایشات تومور مارکرها نیاز به دستگاه های کمی لومینسانس (Chemiluminescence) است تاکنون خریداری شده است.

فرم اشتراک ماهنامه «تسخیر زیستگاه» ۱۳۹۵

نام و نام خانوادگی: رشته/تخصص: کد ملی:
 نام محل کار: مسئولیت:
 نشانی:
 کد پستی: تلفن: فاکس:
 موبایل: ایمیل:

❖ تکمیل تمام موارد فوق الزامی است ❖

اشتراک ۶ ماهه (با پست عادی)	۴۸۰,۰۰۰ ریال	اشتراک یکساله (با پست عادی)	۹۶۰,۰۰۰ ریال
اشتراک ۶ ماهه (با پست سفارشی)	۶۰۰,۰۰۰ ریال	اشتراک یکساله (با پست سفارشی)	۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال

مبلغ اشتراک یکساله خارج از کشور با پست سفارشی ۳۶۰ دلار است.

لطفاً برای شروع یا تمدید اشتراک، رسید فیش واریزی را همراه با فرم تکمیل شده فوق به شماره زیر فاکس نمایید.

کارت بانک پاسارگاد به شماره کارت ۵۰۲۲-۲۹۱-۰۷۲-۹۱۵۲ و شماره حساب ۱-۱۲۰۸۴۲۳۴-۸۰۰۰-۲۰۶ به نام آقای محمود اصلانی

تلفن: ۰۹۱۲۷۲۳۳۴۰۷

نمبر: ۸۹۷۷۶۷۶۹

ایمیل: matashkhis@gmail.com